

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 75 p, mesečno 3 Din, celoletno 35 Din. — Za člane izvod po 60 p.

Oglasi: prostor 1×55 mm 1.50 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Fašizem.

Narodnostno vprašanje (nacionalizem) je bil eden izmed glavnih netil, ki so zažgali krvavo bakljo svetovne vojne. Pod krinko osvobojenja narodov so zakrili kapitalisti pravi vzrok za oborožen spopad.

Če vse to premislimo, potem bo vsakomur jasno, da ne moremo preko narodnostnega vprašanja z zamahljajem roke, temveč si ga moramo ogledati od vseh strani.

Grozote svetovne vojne in nasilne mirovne pogodbe ki narodnostnega vprašanja niso nele rešile, temveč so ga še bolj zapletle, so odprle marsikomu oči. Mnogi ki so prej verjeli v nacionalizem, so spoznali, da je bila to le krinka in da se je vojna vršila le radi gospodarske nadvlade in svetovnih trgov.

Mnogi so po tem spoznanju zapustili nacionalističen tabor ter so odšli v vrste razredno zavednega proletariata, ki išče rešitve narodov in človeštva v — socializmu.

Ves ta proces so opazovali kapitalisti s skrbnimi očmi, dobro se zavedajoč, da bo konec njihovega profitarstva, če se narodi med seboj sporazumejo na podlagi pametnih dogovorov.

Zato so začeli znova ščuvati en narod na drugega. Ustanavljati so pričeli posebne »narodno« obrambne organizacije, ki so imele sprva le malo zaslonbe, a po vztrajnem hujskanju kapitalističnega časopisja knjig in šol se jim le posrečilo ponovno zaslepiti vedno več onih, ki so že na pol spregledali.

Tako se je posrečila v Italiji taka obrambna organizacija, ki jo imenujemo po kraticah »Fašisti«, v Nemčiji »Ogerschi«, na Madžarskem »Društvo prebujajočih se Madžarov« in pri nas v Jugoslaviji tkz. »Orjuna«, kar pomeni »Organizacija jugoslovanskih nacionalistov«.

Pri nas je ta organizacija še mlada. Pojavlja se največ v narodno mešanih krajih Vojvodine, Dalmacije in v mariborskem okrožju.

Delavske organizacije imajo tem izrodnom nacionalizmu posvetiti vso pažnjo. Italijanske razmere nam tudi kažejo, da tega gibanja ne smemo podcenjevati in da za boj proti njim ni vsako orožje primerno.

Italijanski socialisti in komunisti so hoteli uničiti te organizacije z grožnjami in s silo. Pozabili so pa, da je fašizem otrok kapitalizma, kateri ima do danes še skoro po vseh državah oboroženo moč v svojih rokah. Pozabili so, da v taki borbi

zmaga tisti ki ima boljše orožje, ki ima boljšo armado.

Nesmiselno je voditi neoboroženega delavca v boj proti dobro oboroženemu nasprotniku. Italijansko delavstvo je klub silni požrtvovalnosti, kljub ogromnim krvavim žrtvam podleglo in stotine požganih domov, ustavljeno časopisje in razpuščene organizacije pričajo, da je fašistovska sila zmagala nad delavsko — silo.

Vsi ti razlogi nas silijo k resnemu razmišljanju.

Nedvomno je, da ima tudi jugoslovanski fašizem isti cilj, to je uničenje delavskega gibanja. In več kot gotovo je, da se morajo naše organizacije pripraviti na obrambo.

Izbrati pa moramo boljše orožje kakor so ga Italijanski sodrugl, če nočemo doživeti enakega poraza.

Kapitalizem izrablja ljudsko nezavednost, da ustvaria nacionalistične organizacije, katere izrablja potem zato, da čuvajo pod krinko narodnosti njegove interese ki so mednarodni in protinardodni.

Če hočemo premagati te organizacije moramo odpraviti njihov temelj, ki tiči v nezavednosti ljudstva!

UVL 2279/22—10.

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Obdolženec Ivo Meznarič, rojen 13. 4. 1894, v Podsusedu, pristojen v Gaberje, r. k., oženjen odgovorni urednik »Delavca«, brez imetja še nekaznovan,

je kriv,

da je kot odgovorni urednik »Delavca«, periodične tiskovine v Ljubljani sprejel v št. 29 z dne 13. septembra 1922 sledeči članek: »Štore, Profesionalni plavžarne v Štorah so 12. avgusta potom centralnega tajništva uročili na ravnateljstvo spomenico o zvišanju svojih plač za 35%. Ravnatelj na to spomenico sploh ni odgovoril, temveč zaupnikom izjavil, da to kar dobi od organizacije sploh ne upošteva, ter da bo že sam nekaj zvišal plače. Ker pa delavstvo predobro pozna tega g. ravnatelja mu tega tudi ni verjelo in ga še ponovno opozorilo, da od svoje upravičene zahteve ne odstopi, ter da se brez zastopnika organizacije ne pogaja. Ravnatelj pa vsa ta opozorila ni upošteval, ter trdovratno, kakor vedno, odklonil vsa pogajanja z organizacijo ter je zaupnikom še zagrozil, da ako mislijo stopiti v stavko, da jih bo preganjal z orožniki. S to izjavo je ravnatelj pokazal kaj misli. Vzbudil je spomin na čase med vojno, ko je pustil uboge ruske ujetnike zbadati z bajoneti, ter na takratne njegove nečloveške bese-

Te nezavednosti pa ne bomo preganjal s palico, temveč s tem, da pojasnimo ljudstvu zmote, v katerih žive.

Kačo je treba udariti po glavi in ne po repu. Fašizem je treba idejno premagati s tem, da pojasnimo tem zapeljancem, da ne branijo narodnih, temveč da branijo kapitalistične interese.

Povedati jim je treba, da tvori narod delavno ljudstvo in ne tiste kapitalistične pijavke, ki temu narodu sesajo njegovo srčno kri.

Delavnega ljudstva je 90% in kapitalistov le 10%, zato se tisti, ki se bori za zmago delavnega ljudstva, bori obenem za zmago naroda.

Razložiti jim je treba razredni boj, pa bo vsega fašizma prej konec predno se razživi.

V boj proti šovinističnemu nacionalizmu je treba postaviti idejo človečanstva, pravice in resnice.

Proti surovi sili le treba nastopiti z idejo svobode bratstva in enakosti.

Fašizem je treba idejno premagati, zato naj naši sodrugl pri vseh prilikah, na vseh zborovanjih itd, nastopajo v tem smislu.

Naj zmaga resnica nad nasiljem!

de: »Stichts nieder die Hunde« (pokoljite pse!). Delavstvo se je zavedalo, da orožništvo, s katerim je žugal ta nečlovek, pangerman, ne bo bodlo na njegovo povečje in odločilo se je za zadnje orožje — stavko.

Ta ravnatelj je eden najkrutejših izkoriščevalcev delavstva v Sloveniji in kar je naogabnejše, je to, da mu pri izkoriščavanju delavstva pomaga tudi njegova milostljiva in hčerka s svojim konzumom. V tovarni se nahaja tudi konzum in izgleda da je to tovarniški konzum, če se pa človek prepriča o cenah v konzumu, pa takol vidi, da so iste ali pa še višje, kakor pri privatnih trgovcih. Razlika je samo ta, da da gospa ravnateljeva na kredit, za katerega skrbi g. ravnatelj s tem da dobi nezavedni delavec, ki v tem konzumu kupuje, pri izplačevanju mezde prazno kuverto.

Najboljši pomagači pri izkoriščevanju delavstva so pa pristaši J. S. Z. (klerikalci) med katerimi se posebno odlikuje iz Trbovelj že enkrat pregnani strojnik Črne ki pravi, da bi se g. ravnatelja pač moralo lepo prositi, pa bi že nekaj dal, ter da bi se stavkati sploh ne smelo. Ko so ga pa sodrugl opozorili na njegovo nevarno igro, se je pa izrazil: »Kar so sku-

halj, to naj tudi snedo.« Ej gospodič, delavstvo se vas bo zapomnilo in prišel bo čas, ko se vam zna zgoditi isto, kakor v Trbovljah.

Sodrug, ki stojijo v boju, se pa zavedajo, da je zmaga le od njih odvisna, ne pa od takih izdajalcev in ko bodo premagali podjetnika bodo tudi obračunali s takimi izdajicami.«

S tem člankom se dolži zasebnega obtožitelja Ivana Črne s tiskom imenoma ne navajajoč gotovih dejstev zaničljivih lastnosti in se ga izroča javnemu zasmevanju, tako da tvori vsebina tega članka pregrešek zoper varnost časti po §§ 491 in 493 k. z.

S tem je obdolženec zanemaril dolžno pazljivost, pri kateri bi izostal spre-

jem kaznjive vsebine navedenega članka v tedniku »Delavec«.

Radi tega je zakrivil prestopok po čl. III. zakona z dne 15. oktobra 1868 drž. zak. št. 142 in se

obsodi

po cit. členu na 400 K globe, oziroma v slučaju nezterljivosti na 2 dni zapora ter po § 389 k. p. r. na plačilo stroškov kazenskega postopanja.

Zajedno se izreče v smislu § 20 in 39 tisk. zakona, da mora priobčiti obdolženec to sodbo v 3 dneh po pravomočnosti v tedniku »Delavec« na lastne stroške v prvi izišli številki in na prvi strani lista.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VI. dne

15. 11. 1922.

Antloga, m. p.

Kriza v industriji.

Krize v naši industriji do sedaj tako rekoč nismo poznali. Razvijala se je povsem povoljno, imela je dovolj naročil in podjetniki so se vedno borili za podaljšanje delavnega časa.

Pred vojno naša industrija ni stala na taki stopinji, kakor stoji danes. Držala se je vedno bolj v ozadju, ker so naši krajji v pretežni večini bolj agrarni, nego pa industrijski. Isto je bilo na Hrvaškem in v Bosni-Hercegovini, Srbija pa industrije v njenem pravem pomenu besede niti ni poznala.

Po vojni pa se je industrija jako hitro razvijala, rastla so nova podjetja in tovarne, kljub neurejenim razmeram in kljub slabemu gospodarstvu ter še slabjšemu prometu. Kako je pač to mogoče, da je naša industrija v tako kratkem času tako silno napredovala? Predvsem je za nas važno, na čem temelji ta brzi razvoj.

Med vojno, posebno pa po vojni so se neprestano ustanovljale nove banke tako, da imamo danes n. pr. v Ljubljani skoraj v vseh prometnejših ulicah vsaj po eno banko. Z najrazličnejšimi špekulacijami so te banke zaslužile milijone, katere pa niso nalagale v svoje fonde, temveč vsi ti milijoni so zginiti v razne več ali manj lačne žepce. Slovenski bančni kapital pa je iskal svoj zaslužek tudi v industriji in skoraj bi lahko trdili, da je po-

lovico naše industrije odvisne od bančnega kapitala. Sedaj tudi razumemo zakaj je naša industrija po vojni tako hitro napredovala.

Naša industrija se ni razvijala na zdravem, realnem temelju, temveč le s pomočjo bančnega kapitala. Za bankirje in kapitaliste so bili povojni časi — zlati časi. Sai so lahko z vsako stvarjo špekulirali, kredit je bil poceni in posebno z valuto se je lahko mnogo »zaslužilo«.

Sedaj pa je zapihal že malo drugačnejši veter. Bančni kapital zgublja teren in banke se hočejo rešiti s tem, da se združujejo (fusionirajo). Ker pa je industrija zgrajena tudi le bolj na bančnem kapitalu, zato je zašla tudi ona v krizo. Tem nevarnejša pa je ta kriza v industriji radi tega ker so naročila iz inozemstva radi nestalnosti valute izostala, produkcija pa je za domačo potrebo za dolgo časa popolnoma zadostna.

Vlada je pri tem iako mnogo zakrivila. Izdala je naredbe in uredbe o pobijanju verižništva, kontrolirala je bančno poslovanje itd., ni pa imela nikdar moči, da bi svoje naredbe spravila tudi v življenje. Sicer pa ni čudno, saj je bila sama mnogokrat zapletena v razne tajinstvene »akcije« in špekulacije!

Kakor je naša industrija zrastle, tako bo tudi padla. Le žal, da bo pri vsem tem trpelo v prvi vrsti delavstvo.

Komunistična taktika pri stavki.

V Le Haveru je pred kratkim usodopolno končala tri in pol mesece trajajoča kovinarska stavka. Potek te stavke je jako važen. Pokazuje namreč, kako nepravilno je uporabljati ob vsaki priliki generalno stavko predno ni človek na jasnem o medsebojnih močeh.

Povod k stavki je bilo neupravičeno reduciranje delavskih mezd. Razkol, ki so ga napravili francoski komunisti med organiziranim delavstvom, to je v strokovnih in političnih organizacijah, so sedaj uporabili podjetniki v svojo korist. Začeli so reducirati mezde in odpuščati delavstvo da bi še bolj oslabili delavsko moč na eni, na drugi strani pa, da bi povečali svoj dobiček na ono stopnjo, ki je bil za časa vojne. Temu se je seveda delavstvo odločno uprlo in je stonilo v stavko. V začetku je bila javnost stavkajočim naklonjena. Posebno naklonjenega se je pokazal tamošnji socialistični župan, kateremu je vlada radi prevelike naklonjenosti odvzela policijsko silo, to pa radi tega, ker jo ni ho-

tel uporabiti proti stavkuločim. Vodstvo policije je prevzel neki od vlade nastavljen višji častnik, ki je bil stavkuločim skrajno nasproten. To stavko pa so uporabili komunisti v svoje osebne boljševiške svrhe. Poslali so svoje revolucionarne apostole k policijskemu poveljniku, izživajoč ga na boj češ, tudi mi smo pripravljani... Tako je prišlo do krvavih spopadov med policijo in stavkuločimi. Kot protest na ta incident, je centrala komunističnih strokovnih organizacij napovedala generalno stavko. Napoved generalne stavke je bila nepremišljena in nepripravljena, radi česar je generalna stavka, kakor stavka kovinarjev samih, doživela grozen fujasko. Gotovo je bilo, da bo močni industrijski kapital borbo lažje vzdržal nego delavstvo, ki bi bilo odvisno edino le od miloščin komunističnih organizacij. Strokovna zveza, včlanjena v Amsterdamski strokovni internacionalni, je bila takoj na mestu, vendar

pa je odločno nasprotovala tem nepremišljenim korakom.

Ta nespametna provokatorska taktika je namreč v Franciji pripomogla podjetnikom k marsikateremu uspehu nad delavstvom. Zgubljena stavka ni danes le zguba za delavstvo v Le Havre, marveč zguba za ves francoski proletariat. Moralna škoda, ki jo mora prenašati danes celokupni francoski proletariat je velikanška. Obup in desorientacija, ki nastane radi takih korakov pripravljajo kapitalizmu teren za ugodnejše izkoriščanje delavstva. Prazne fraze preradikalnih elementov, ki skušajo svojo slabost prikriti z generalnimi stavkami, njihova nesposobnost, taktična nesmiselnost in njihova kratkovidnost, se je v tej stavki zopet jasno pokazala.

Stavka je sicer koristna vsem onim, ki bodo iz te stavke pridobili potrebnega nauka kako se stavke ne vodijo. Stavka je tudi za one koristna, ki še do danes niso spoznali slabosti in nezmiselnosti preradikalne ali takozvane komunistične taktike. Gotovo je, da bo ta stavka rodila marsikaj dobrega in iztrebila marsikaj slabega.

Iz organizacij.

IZ STROKOVNE KOMISIJE.

Mnogo je še osrednjih društev, ki še niso poravnala pavšala za 3. niti za 2. četrtletje. Gotovo je da Strokovna komisija nima rezervnega sklada, iz katerega bi lahko zajemala denar za svoje potrebe. Živeti mora le od pavšala, ki ga prispevajo Osrednja društva, če pa niti ta ne vrše svoje dolžnosti, ni čuda, da potem zabrede v zadrege in dolgove.

Zato prosimo vsa osrednja društva, ki še niso poravnala svoje obveznosti, da to čim preje izvrše.

Prve dni decembra izide »Socialistični koledar za leto 1923.«

Organizacije, ki pošljejo denar do 10. decembra, ga dobe izvod za 10 Din, kasneje bo veljal izvod po 12 Din.

Koledar bo glede velikosti enak lanskemu, toda na belem močnem papirju, vezan v trpežno platno (ne papir kakor lani), z žepkom in tulcem s svinčnikom vred.

Naroča se pri Strokovni komisiji v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6 II.

KOVINARSKA STROKA.

Vsem članom kovinarske organizacije v Celju naznanjamo, da se je tajništvo preselilo v Vodnikovo ulico štey. 3. t. i. v delavsko tajništvo. Uradne ure vsaki dan od 4.—6. zvečer, ob nedeljah od 9.—12. dopoldne kjer lahko plača vsak član svoje prispevke. — **Tajništvo.**

ŽIVILSKA STROKA.

Račje pri Mariboru. O naši podružnici se je do sedaj prav malo slišalo. Molčali smo toliko časa dokler nismo spoznali, da tudi ljudje, ki mislijo, da so v organizaciji bogovi, niso bogovi, temveč popolnoma navadni ljudje. Mnogokrat se pri delu zmotimo in živimo v zmoti, dokler nas kdo ne pripelje na pravo pot. Bogovi v organizaciji pa so drugega mnenja in mislijo da se nikoli ne zmotijo. Gorje pa tistemu, ki jih hoče, čeravno na lep način, podučiti, da nimajo prav. Tako smo imeli tudi v naši podružnici boga ki je bil po naši volji predsednik podružnice, ki pa

Je uganjal z delavstvom že prevelike neumnosti. Pobiral je od delavstva po vsakem končanem mezdnem gibanju davek za svojo osebo v precej visoki meri, češ, da je on sam priboril delavstvu povišek na mezde. Toda gospod Ivan Planinšek ni imel preveč sreče, ker je delavstvo prekmalu spoznalo njegovo slabo stran. Kar naenkrat pa je odšel iz organizacije in se je vdano poklonil in predstavil podjetniku kot zvest kapitalistični hlapec. Tako predsedanje nam je všeč, ker sedaj vsaj vemo da imamo pred seboj odkritega nasprotnika in ne zahrbtnega, kot je bil to predsedlač sam. Podružnica se je oživila, čim smo jo izčistili. Pride pa še čas, ko bomo vsi živi polagali račune.

Izprtje pekovskih pomočnikov v Budimpešti. Internacionalna »Unija« živilskih organizacij v Zürichu, nam je poslala poročilo o izprtju pekovskih pomočnikov v Budimpešti. Pekovski pomočniki so zaprosili svoje mojstre za 35% povišek na plače, ker z dosedanjimi radi dragine niso mogli več živeti. Po daljšem poga'anju med mojstri in pomočniki so se zedinili na 27%. Delavstvo je bilo zadovoljno z začasnim poviškom in je sprejelo ponujenih 27% poviška. Takoj po poga'anjih, pa so mojstri sklenili prelomiti besedo in so od že dovoljenih 27% odtrgali 7%. Delavstvo je na to stopilo v delno stavko, mojstri pa so odgovorili s splošnim izprtjem pekovskih pomočnikov. Izprtih je 555 pomočnikov iz 171 pekarn. Ta boj pekovskih pomočnikov traja že 14 dni. Delavstvo je popolnoma solidarno in borba najbrže ne bo kmalu končana. Organizacija madžarskih sodrugov, pekovskih pomočnikov, je stopila v vezo z eksekutivo internacionalne »Unije« v Zürichu in proglasila izprtje ter prepovedala dohod pekovskim pomočnikom v Budimpešto, toliko časa dokler bo ne bo končan. Vsi delavski časopisi naj objavijo boj pekovskih pomočnikov na Ogrskem.

KEMIČNA STROKA.

Tajništvo Osrednjega društva kem. delavcev je imelo 24. novembra t. l. strokovni shod kemičnega delavstva v Šoštanju na katerem je poročal tajnik Osrednjega društva o položaju in dolžnostih članov, o enotni strokovni organizaciji. Delavstvo je pazljivo sledilo izva'anjem in v prosti debati razmotrivalo o nalogah organizacije. Gotovo pa bo tudi podpiralo novoizvoljeni odbor. Med drugimi se je oglasil k besedi tudi neki gotovo že sodrug z željo, naj mu povemo, kaj vendar hočemo doseči potom te organizacije oziroma kaj poročevalec na shodu sploh zastopa. Sodrugu, ki je želel odgovora, smo seveda kratkomalo pojasnili, da ni več mogoče imeti toliko organizacij v delavskih vrstah, kolikor je članov. Ker se je pa sodrug izjavil, da je neodvisen, se mu je načrt našega sedanjega in bodočega dela še lažje pojasnil.

Gotovlje. Tu se je vršil 25. novembra t. l. strokovni članski sestanek, na katerem je poročal tajnik Osrednjega društva kemičnih delavcev o situaciji v našem podjetju, o osemurnem in čezurnem delu katerega hoče podjetje plačevati 25% višje. Z veseljem konstatiramo, da starejši, že utrujeni delavec, v borbi za delavske interese poleg mlajšega delavca posega kot prvi v debato ter ceni osemurni delavnik kakor punčico v očesu. Zakaj? Ker ravno star delavec je dokaz

in priča trudapolnega dela in boja za osemurni delavnik, katerega žal mlajše delavstvo vsled malomarnosti noče upoštevati oziroma izkoristiti. Sklep našega sestanka je bil, da bomo v bodoče točno izpolnjevali in izkoristili to, kar nam daje zakon o zaščiti delavstva.

Medvode — Goričane. Kemično delavstvo Medvod in Goričan opozarjamo, da se ne bo vršil izredni občni zbor podružnice kemičnih delavcev pri gosp. Lavtižarju na Verju marveč istega dne v Medvodah pri gosp. Potisku. Dolžnost vsakega člana je, da se tega občnega zbora zanesljivo udeleži ter mu posveti nekoliko več pažnje nego mu je dosedaj.

Opomba. Tajništvo Osrednjega društva želi, da članstvo Osrednjega društva bolj vestno in točno zasleduje pokret in življenje delavstva v Sloveniji, kakor tudi drugod. Zato imamo »De'avca« ki naj nam služi kot izobraževalec in poročevalec tedenske situacije.

OBLAČILNA STROKA.

Krojaški pomočniki, pozor! Sodrugi krojaški pomočniki se opozarjajo naj ne potujejo v Avstrijo, ker valda pri moških, kakor tudi pri damskih krojačih velika brezposelnost. **Krojaška stavka v Sarajevu** traja že osmi teden, ker hočejo sarajevski krojaški mojstri izkoristiti dviganje valute, da bi jim ne bilo treba zvišati plač. Nadalje hočejo mojstri radi pomanjkanja naročil odpraviti tedenske plače in uvesti zopet delo na kos. Ker si pomočniki ne pustijo vzeti izvojevane pridobitve traja stavka dalje. Solidarnost pomočnikov je popolna. Radi tega naj nihče ne potuje v Sarajevo. **Mezdno gibanje v Zagrebu** je končano ravnotako v Beogradu, kjer so dosegli pomočniki 75%. Tudi v Novem Sadu so si priborili 20%.

TOBAČNA STROKA.

Zahteve tobačnega delavstva.

Kakor smo že poročali se je vršil dne 17. nov. v Ljubljani shod tobačnega delavstva, na katerem je bila v svrhu regulacije plač soglasno sprejeta naslednja:

Resolucija.

Delavstvo »Tobačne tovarne v Ljubljani« zbrano na shodu v »Mestnem domu« dne 17. novembra 1922 je razpravljalo o stanju svojih dohodkov in izdatkov, oziroma o cenah življenskih potrebščin. Po temeljitem razmotrivanju je prišlo do zaključka, da današnje plače niti izdaleka ne krijejo izdatkov za najpotrebnejše življenske potrebščine. Zima je pred vrati in delavstvo tobačne tovarne nima obleke, ne obutve in ne kurjave, še zase ne, kaj šele za svoje družine. Vzpričo tega je delavstvu nemogoče še dalje izhajati s temi plačami.

Zato delavstvo »Tobačne tovarne v Ljubljani« soglasno sklene in zahteva:

1. Da se mu v teku tega meseca poviša plača in sicer tako, da mu bo možno izhajati in si nabaviti najpotrebnejšega.

2. Da se plače uredijo sledeče: Predvojna plača v zdravi valuti z 10% povišanjem. Če drugo delavstvo z višjimi draginskiimi dokladami ne more živeti, kako naj delavstvo tobačne tovarne izhaja s temi nizkimi dokladami?

3. Odločno protestiramo proti vsakemu zavlačevanju povišanja in opozarjamo merodajne faktorije, da je delavstvo pripravljeno sprejeti vsak usiljeni boj in ga tudi izbojevati do konca.

4. V kritje tega povišanja naj služi zadnja podražitev tobaka, ako pa to ne zadostuje naj finančno ministrstvo omeji izdatke za razne številne komisije in reprezentacijske stroške itd., posebno pa one pri vo'nem ministrstvu.

5. Sklene se da hoče delavstvo vestno delati in biti za to delo tudi pošteno plačano. Zahteva, da ta resolucija ne bo in tudi ne sme biti samo kos papirja ki roma v koš, ampak da se jo upošteva in uveljavi.

Te zahteve so gotovo upravičene. Tobačno delavstvo naj se pa zaveda, da bo dobilo tol ko, v kolikor bo imelo moči.

Moč je pa v dobrih in enotnih razrednih organizacijah.

RAZVITJE ZASTAVE.

Podružnica kovinarjev v Ljubljani bo v nedeljo 10. decembra ob 15. uri razvila svojo novo zastavo.

Slavnost se bo vršila v hotelu »Tivoli« z naslednjim sporedom:

1. Pozdrav gostov.
2. Razvitje zastave.
3. Godba in petje.
4. Šaljiva pošta.
5. Ples in prosta zabava.

Slavnost bo gotovo nad vse dobro uspela, ker je vse potrebno preskrbljeno.

Kot posebnost bo nastop pevskega društva »Save« z Jesenic, ki je priznано najboljši delavski zbor Jugoslavije.

Sodeloval bo tudi orkester »Svobode« iz Šiške.

Vse bratske organizacije in razredno zavodne delavce vabimo, naj se te slavnosti udeležijo.

Vstopnina prosta.

Razno.

Razredni boj. Zmote v katerih delavstvo tava je mogoče odpraviti le v medsebojnih razgovorih in debatah, ki naj razčistijo pojme.

Takih debat pa ravno v Ljubljani najbolj manjka. Zato so sklenili nekateri sodrugji prirediti vrsto predavanj o najvažnejših vprašanjih delavskega gibanja, s posebnim ozirom na strokovne organizacije.

Prvo tako predavanje se bo vršilo v četrtek dne 7. decembra ob 20. uri (8. zvečer) v dvorani hotela »Lloyd« na Sv. Petra cesti. (Vhod z dvorišča.) Naslov predavanja: **Razredni boj.**

Mala vstopnina je namenjena za poravnavo stroškov. Po predavanju bo debata, v kateri ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 min.

ZDRAVSTVO.

Pozor pred antraksom. Okrožni urad za zavarovanje delavcev nas prosi, da objavimo to-le obvestilo: Kakor poroča šef stalne bakteriološke stanice v Ljubljani, se je zadnji čas pojavilo med domačimi živalmi precejšnje število vraničnega prisada (Anthrax, Milzbrand). Ta zelo nevarna kužna bolezen se s kožami, ščetinami žimo itd. obolelih živali prenaša posebno na usnarje, krtačarje, sitarje in mesarje. Prvi znak je nevaren tvor (pustula maligna) na infekciji izpostavljenih mestih, posebno na rokah in na obrazu. Vsak tak tvor je torej takoj javiti zdravniku, ki bo odredil potrebno zdravljenje in bakteriološko preiskavo. Delavci pri imenovanih poklicnih kategorijah pa naj pazijo da preprečijo pri delu vsako poškodbo kože in da vsako tudi najmanjšo ranico obvežejo z neprodirno obvezo.

Objave in zahvale.

Zahvala. Osrednje društvo živilskih delavcev podružnica pivovarnarjev v Ljubljani se najtopleje zahvaljuje za, ob priliki razviti podružnične zastave v Šiški, od sodr. **Perline Matije**, podarjenih 400 K za zastavo. — Odbor.

Listnica uredništva.

Uredništvo dobiva mnogokrat dopise nepodpisane in brez podružnične štampilje. Ker takih dopisov ne moremo upoštevati morajo seveda romati v koš, da sicer je dostikrat tvarina jako dobra. Istotako naj dopisniki pšejo razločno in naj pustijo med vrstami dovolj prostora za popravljanje, ker moramo sicer dopis prepisati, kar je le potrata časa.

Uredništvo »Delavca«.

Vsem naročnikom „Delavca“.

Nešteto okrožnic in opominov smo že razposlali na organizacije, v katerih smo prosili, da naj poravnajo svojo naročnino takoj, ko sprejmejo račun.

Tem okrožnicam so se odzvale le nekatere organizacije, medtem ko so druge stvar prezrle.

Dovolj jasno smo povedali, da tudi mi moramo naše račune tiskarni redno plačevati in to najkasneje do 10. vsakega meseca. Poudarjali smo, da nam tiskarna vedno žuga z ustavitvijo tiska — a vse zaman.

Zato opozarjamo vse one organizacije, ki se okrožnic ne drže, da poravnajo svoje obveznosti takoj po prejemu računov, najkasneje pa do vsakega 10. prihodnjega meseca.

Organizacije, ki bi tudi ta naš klic ne upoštevale, bomo prihodnjič objavili v listu, nadalje pa jim bomo brezpogojno ustavili nadaljno pošiljanje lista.

Ker se vsi zavedamo, kaj bi pomenile naše organizacije brez lista, smo prepričani, da ne bo zamudnikov in, da nam ne bo treba uporabljati zgorajšnjih ukrepov.

Upravništvo »Delavca«.

UTRINKI.

Kdor se zlaže danes, se bo moral jutri zopet, da današnji laž zakrije. In stvar bi šla v neskončnost, če bi se ta smrdeč hrib laži prej ne podrli — na tistega, ki ga je ustvaril.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 28. novembra 1922.

Produkcija v Zedinjenih državah ameriških se dviga, kar dokazujejo uradni podatki, ki izkazujejo po zadnji statistiki pomanjkanje delavcev v vseh panogah industrije. Industrija zaposluje letos 15% prebivalstva več ko lani. Vse kaže, da se ameriško gospodarstvo razvija daleko smotreneje kakor evropsko. Priseljevanje inozemcev v Ameriko, ki je bilo doslej zelo omejeno, bo na ta način skoro gotovo olajšano.

Amerikanci so vendar le odposlali svoje zastopnike h konferenci v Lausanne. V koliko bodo posegali v pogajanja, še ni znano. Z obojnostjo pa so nastopili Rusi in izjavili, da hočejo biti enakovredni člani konference in zahtevajo pristop k vsem pogajanjem.

Prve seje lausanske konference so pokazale, da se konferenca ne bo tako gladko vršila, kakor so pričakovali. Na zadnji seji so si skočili v lasce Turki in zavezniki. Turčija kratkoma odklanja vse finančne zahteve zaveznikov. Znani grški politik Venizelos je predlagal, naj se medsebojni dolgovi med Turčijo in Grško anulirajo. Da se to vprašanje reši, bo preteklo še precej časa, ker Turčija ne popušča.

Anglija se razburja, ker je dala sedanja grška vlada obsoditi in usmrtiti nekaj ministrov bivšega konstantinovega kabineta. Anglija preli, da odtegne Grški vsa svojo finančno pomoč.

Francoski imperijalizem se je zopet ojačil, odkar je ostala antanta zaposlena predvsem z orientskim vprašanjem. Kot jamstvo za plačilo nemških dolgov zahteva Francija zasedbo Porenja v dosežanem obsegu, kjer bi se zamenjali nemški uradniki s francoskimi, dalje dve tretjini Porenja z mestom Bachum vred, da si francoska industrija zagotovi potrebni reparacijski premog. To zahtevo predloži Poincare v odobrenje angleškemu, belgijskemu in italijanskemu ministrskemu predsedniku. Da pride na ta način do novih zapletljajev, je umevno.

Umevno je tudi, da bo Nemčija glasno protestirala. Da prepreči morebitne nadaljne represalije, je izjavila nemška vlada v posebni noči reparacijski komisiji, da je pripravljena izpolnjevati vse svoje dosedanje obveznosti.

Ko je prejel novi italijanski ministrski predsednik zaupnico od parlamenta, si jo je izposloval tudi od senata. Ob tej priliki je imel obširen govor o zunanji politiki. Zahteval je, da Anglija in Francija dovolita, da se razvije in razširi italijanska industrija v Mali Aziji. Glede Jugoslavije je izjavil, da bo morala dati v slučaju teritorijalne zasedbe okoli Soluna kompenzacije na Jadranu.

V Avstriji so zopet zvišali tovarne tarife, kar bo sicer prineslo državi nekaj denarja, a bo zelo oviralo industrijo. Da se pomore Avstriji vsaj deloma na noge, se vrši v Parizu konferenca izvedencev, kako razdeliti avstrijske dolgove med nasledstvene države bivše monarhije.

Med Jugoslavijo in Madžarsko se vrše priprave za pogajanja, ki bi imela za cilj skleniti med obema državama trgovinsko pogodbo. Glasom te pogodbe bi Jugoslavija med drugim dobivala iz Madžarske poljedelske stroje, oddajala bi ji pa žito, kar bi ga ne mogla zmlati v svojih mlinih. Moko iz tega žita bi Madžarska smela izvažati v inozemstvo.

Ruski monarhisti se zopet dvigajo. Te dni so imeli v Parizu kongres, ki pa ni uspel. Hoteli so ustanoviti enoten monarhistični blok, kar pa se je radi nesoglasij ponesrečilo.

Albanija je 28. novembra praznovala proglazenje neodvisnosti svoje države.

Gospod Pašić je nekaj časa potoval, nato pa izjavil, da se je zopet bati krize. Največjo senzacijo so povzročile vesti o prihodu Hrvatskega bloka v Beograd. Končno se je izkazalo, da je Radić vlekkel svoje zaveznike in vse, s katerimi se je pogajal. Kako se bodo stvari razvijale, je negotovo.

Tudi v Hrvatskem bloku samem je izbruhnila kriza, ki se je končala tako, da je blok izključil frankovce.

Ministrski svet je dne 27. novembra ratificiral 8 konvencij, ki so bile sklenjene na podlagi senžermenske mirovne pogodbe v Rimu in Portorose ter ki se nanašajo na poštno in brzojavne razmere. Ministrski svet je odobril tudi invalidski zakonski načrt.

Zakonodajni odbor je razpravljal o razlastitvi veleposestev. Stvar se že dolgo vleče in bi bil skrajni čas, da se to tako pereča vprašanje reši.

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).

Izdajatelj: France Svetek.

Odgovorni urednik:

Ivo Meznarič.

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predel št. 13.
Telefon interurban št. 178.

Ljubljana.

Poštni ček. rač. št. 10 532.
Brz. nast. „Kodes“ Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

naznanja, da je s 1. novembrom 1922

zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na . . . 6%

za vloge proti četrtletni odpovedi na 6½%

za vloge proti polletni odpovedi na 7%

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadruga!

!! Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico !!